

Enerģētikas un
vides aģentūra

Eiropas Savienības ekomarkējums un Vides vadības un audita sistēma (EMAS)

Zane Auziņa
Administratīvās nodaļas vadītāja
zane.auzina@eva.gov.lv

2025.gada 3. jūnijā
Rīgā

Enerģētikas un
vides aģentūra

Kas ir ES ekomarķējums?

ES ekomarķējums ir brīvprātīgs vides aizsardzības instruments.

ES ekomarķējuma sistēma izveidota 1992. gadā, kurai Latvija pievienojās 2004. gadā.

Šobrīd spēkā esoša [Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 25. novembra Regula \(EK\) Nr. 66/2010 par ES ekomarķējumu](#) (Regula).

Enerģētikas un vides aģentūra pilda ES ekomarķējuma kompetentās iestādes funkcijas saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 38. pantu.

ES Ekomarķējums ir **I tipa vai ISO 14024 ekomarķējums**, kas nozīmē, ka:

- piešķiršanas kritērijus nosaka neatkarīga iestāde un tos pārbauda ar sertifikācijas un auditēšanas palīdzību;
- Kritēriju tvērums aptver 10-20% no pieejamajām precēm un pakalpojumiem ES tirgū (var tikt piešķirts arī produktiem, kas ražoti ārpus ES).

Enerģētikas un
vides aģentūra

Priekšrocības uzņēmumiem

- **Produkta atpazīstamība tirgū (ES un starptautiskā līmenī)**, kas paver plašas sadarbības iespējas ar piegādātājiem/citiem ES Ekomarkējuma uzņēmumiem, piemēram telpu uzkopšanas pakalpojumu grupā.
- **Uzņēmuma un produktu iekļaušana ES ekomarkējuma oficiālajā katalogā ([ECAT](#))**, kas veicina uzņēmuma konkurētspējas un eksportspējas palielināšanu.
- **Ieguvumi no ES ekomarkējuma mārketinga aktivitātēm**, ko veic Eiropas Komisija un kompetentās iestādes, kas veicina Eiropas Savienības tirgus dalībnieku atpazīstamību.
- **Vienkāršāka un saprotamāka piekļuve zaļajam publiskajam iepirkumam (ZPI)**, kas veicina uzņēmuma konkurētspēju ne vien Latvijas, bet arī ES tirgū.
- **Uzņēmuma atpazīstamība** – iespēja radīt ilgtspējīgus produktus / pakalpojumus.
- **Resursu un finanšu ietaupījums** (piemēram, izejvielas, ūdens un enerģijas patēriņš, atkritumu apjoma samazināšanās, CO2 emisijas utt.)
- Uzņēmuma izaugsme un jaunas darbavietas.
- Apliecinājums, ka produkts / pakalpojums ir viens no videi draudzīgākajiem savā klasē.

Enerģētikas un
vides aģentūra

Priekšrocības patērētājiem

- **Augstāka izejvielu / materiālu kvalitāte** (cilvēka veselībai draudzīgāks, mazāk bīstamo vielu).
- **Uzticams trešās puses sertificēts logotips** (attiecībā uz visiem galvenajiem vides, veselības, sociālajiem jautājumiem).
- **Kritēriju noteikšana** garantē caurskatāmu procesu.
- **Viegli atpazīstams logotips**
- Palīdz patērētājiem izdarīt informētas izvēles, ņemot vērā skaidri noteiktus kritērijus.
- Ļauj izvēlēties ilgtspējīgu produktu, kas piedalās aprites ekonomikas veicināšanā (ilgtspējīgu produktu tirgū).

Enerģētikas un
vides aģentūra

Produktu grupas, kurās tiek piešķirts ES ekomarķējums

Kopumā ES ekomarķējuma kritēriji izstrādāti 25 produktu grupās (1 iesniegums = 1 produktu grupa):

1. mazgāšanas un tīrīšanas līdzekļi (cietā seguma, trauku mazgājamās mašīnās lietojamie, rūpniecībā un iestādēs izmantojami trauku mazgāšanas līdzekļi, līdzekļi trauku mazgāšanai ar rokām, veļas mazgāšanas, rūpniecībā un iestādēs izmantojami veļas) (31.12.2026.), - **kritēriju pārskatīšanas process noslēgsies 2025.gadā**
2. iekštelpu tīrīšanas pakalpojumi,
3. papīra izstrādājumi (grafiskais papīrs, apdrukāts papīrs, papīra maisiņi un papīra kancelejas preces; iespiešpapīrs, salvešpapīrs un salvešpapīra izstrādājumi),
4. iekšdarbiem un ārdarbiem paredzētās krāsas un lakas (31.12.2025.) - **kritēriju pārskatīšanas process 2025.gadā**
5. tekstila izstrādājumi (apavi un tekstils),
6. cietie segumi (akmens, keramikas vai betona bāze, koksnes, korķa un bambusa grīdas segumi),
7. mēbeles un matračī (31.12.2026.),
8. elektroniskie displeji,
9. augu augšanas substrātus un augsnes ielabotāji,
10. smērvielas,
11. kosmētiskie un higiēnas produkti (absorbējošie higiēnas produkti, atkalizmantojamās menstruālās piltuves dzīvnieku kopšanas līdzekļi, kosmētiskie līdzekļi),
12. tūrisma mītnes.

Enerģētikas un
vides aģentūra

Produktu grupas, kurās tiek piešķirts ES ekomarķējums

KOMISIJAS LĒMUMS [\(ES\) 2016/1332](#) (2016. gada 28. jūlijs), ar ko nosaka ekoloģiskos kritērijus ES ekomarķējuma piešķiršanai mēbelēm

8. kritērijs. Stikls – smago metālu izmantošana

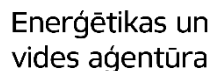
Šis kritērijs attiecas uz jebkādiem gatavajā mēbeļu izstrādājumā esošiem stikla materiāliem neatkarīgi no to masas daļas.

Jebkuram stiklam, kas izmantots mēbeļu izstrādājumā, jāatbilst šādiem nosacījumiem:

- nesatur svina stiklu,
- nesatur svina, dzīvsudraba vai kadmija piemaisījumus, kuru koncentrācija pārsniedz 100 mg/kg katram metālam,
- attiecībā uz spoguļstiklu – visās krāsās, gruntskrāsās vai lakās, kas izmantotas spoguļa pārklājumā, svina saturs ir mazāks par 2 000 mg/kg vielas tarā. Pārklājumi jāuznes, izmantojot alvošanas procesu, nevis kaparošanas procesu.

Novērtēšana un verifikācija

- i) Pieteikuma iesniedzējs iesniedz stikla piegādātāja deklarāciju, kas apliecina, ka gatavajā mēbeļu izstrādājumā nav svina stikla. Ja atbilstošas deklarācijas nav, kompetentā iestāde var pieprasīt veikt gatavā mēbeļu izstrādājuma stikla analīzi ar nedestruktīvu metodi, kurā izmanto portatīvu rentgenstaru flourescences instrumentu.
- ii) Pieteikuma iesniedzējs iesniedz stikla piegādātāja deklarāciju, kas apliecina, ka mēbeļu izstrādājumā izmantotais stikls nesatur svina, dzīvsudraba vai kadmija piemaisījumus, kuru koncentrācija pārsniedz 100 mg/kg (0,01 % pēc masas). Ja atbilstošas deklarācijas nav, kompetentā iestāde var pieprasīt testēt šo metālu klātbūtni stiklā ar rentgenstaru flourescences metodi saskaņā ar standarta ASTM F2853-10 vai līdzvērtīga standarta principiem.
- iii) Pieteikuma iesniedzējs iesniedz spoguļu piegādātāja deklarāciju, kas apliecina, ka visi krāsas, gruntskrāsas un lakas sastāvi, kas izmantoti spoguļa pārklājumā, satur mazāk par 2 000 mg/kg svina (0,2 % pēc masas). Deklarāciju pamato ar attiecīgu DDL vai līdzīgu dokumentāciju. Jāiesniedz vēl viena spoguļstikla piegādātāja deklarācija, kas apliecina, ka pārklāšanai izmantots alvošanas process, nevis kaparošanas process.

Kā pieteikties ? Infomatīvie materiāli pieejami EVA [tīmeklviestnē](#)

ES ekomarkējums ir vienois risinājums visā Eiropas Savienībā, ar mērķi popularizēt produktus, kuru ietekme uz vidi visā apturē cikla ir iespējami maza, un informēt patērētājus ar precīzu, zinātniski pamatotu informāciju par produktu ietekmi uz vidi. Latvijā šobrīd ir 3 uzņēmumi, kuriem ir piešķirts ES ekomarkējuma sertifikāts.

KĀDI IR IEGUVUMI, JA UZ PRODUKTA IR ES EKOMARKĒJUMS?

- Pircēju uzticamība
- Eksporta iespējas
- Ilgspējīga resursu pārvaldība
- Samazināta ietekme uz vidi
- Līdzekļu ietaupījums
- Atvieglota regulējumu izpilde
- Mārketinga atbalsts

PRODUKTU GRUPAS, KURĀM VAR TIKT PIEŠKIRTS ES EKOMARKĒJUMS

- Kosmētikas līdzekļi un dzīvnieku kopšanas līdzekļi;
- Absorbējošie higiēnas produkti un atkārtoti izmantojamās menstruālās spilves;
- Cietā seguma trīšanas līdzekļi;
- Trauku mazgājamais mašīnās lietotie mazgāšanas līdzekļi;
- Rīcniecība un iestādes izmantojamu trauku mazgāšanas līdzekļi, kas paredzēti trauku mazgājamajām mašīnām;
- Līdzekļi trauku mazgāšanai ar rokām;
- Veļas mazgāšanas līdzekļi;
- Rīcniecība un iestādes izmantojamā veļas mazgāšanas līdzekļi;
- Tekstilizstrādājumi;
- Apavi;
- Tekstārbu un ādas traukus un lakas;
- Telpu uzkopšanas pakalpojumi;
- Elektroniskie displeji;
- Koksnes, koka, bambusa materiālu grīdas segumi;
- Cietie segumi;
- Mēbeles;
- Auģašņu substrāti, augšņu ielaboja un mulča;
- Lubrikanti, smērvielas;
- Gultas matraci;
- Apdrukāts papīrs, papīra maisījumi un papīra kancelejas preces;
- Iespiedpapīrs, salvepapīrs un tā izstrādājumi;
- Tūristu mītnes pakalpojumi.

KĀ PIETEIKTIET?

Sazinies ar Vides pārraudzības valsts biroju, lai saņemtu informāciju par pieteikuma sagatavošanu.

ES ekomarkējuma licences piešķiršanai reģistrējies ES ekomarkējuma e-katalogā ECAT.

Aizpildi pieteikumu, sniedzot visu nepieciešamo informāciju par produktu un uzņēmumu, un iesniedz to Birojā.

Birojs izskata pieteikumu un sniedz norādes par ES ekomarkējuma lietojumu uz produkta un mārketinga materiāliem.

Birojs, ja nepieciešams, veic pārbaudes uzņēmumā, sagatavo standartu līgumu un nosūta ES ekomarkējuma sertifikātu uzņēmumam.

Uzņēmums pilda līguma noteiktos kritērijus un izmanto iegūto ES ekomarkējuma sertifikātu.

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

Sazinies ar mums!

Vairāk informācijas Vides pārraudzības valsts biroja mājaslapā

www.vpvb.gov.lv un www.ecolabel.eu, ka arī rakstot uz e-pastu pasts@vpvb.gov.lv

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

30 GADI

EU Ecolabel

www.ecolabel.eu

Enerģētikas un
vides aģentūra

Kādi ir patērētāju ieradumi un vides paziņojumi attiecībā uz ekomarkējumiem?

Saskaņā ar 2023. gada 12. oktobrī publicētajiem [Eiroparometra](#) aptaujas datiem par ES ekomarkējumu (aptaujā piedalījās vairāk nekā 25 000 iedzīvotāju 27 ES dalībvalstīs) liecina:

- 38 % ES iedzīvotāju atpazīst ES ekomarkējuma logotipu (11 % pieaugums kopš 2017. gada);
- 38 % iedzīvotāju norāda, ka “bieži” vai “dažreiz” iegādājas produktus ar ES ekomarkējumu;
- aptuveni 75 % ES iedzīvotāju uzticas, ka produktiem ar ES ekomarkējumu ir mazāka ietekme uz vidi nekā līdzīgiem produktiem tirgū.

Gandrīz puse aptaujāto iedzīvotāju Latvijā uzskata, ka produkta kvalitāte un ietekme uz vidi ir ļoti svarīga un diezgan svarīga, pieņemot lēmumu, kādus produktus izvēlēties. Aptaujas apkopojums latviešu valodā pieejams [šeit](#).

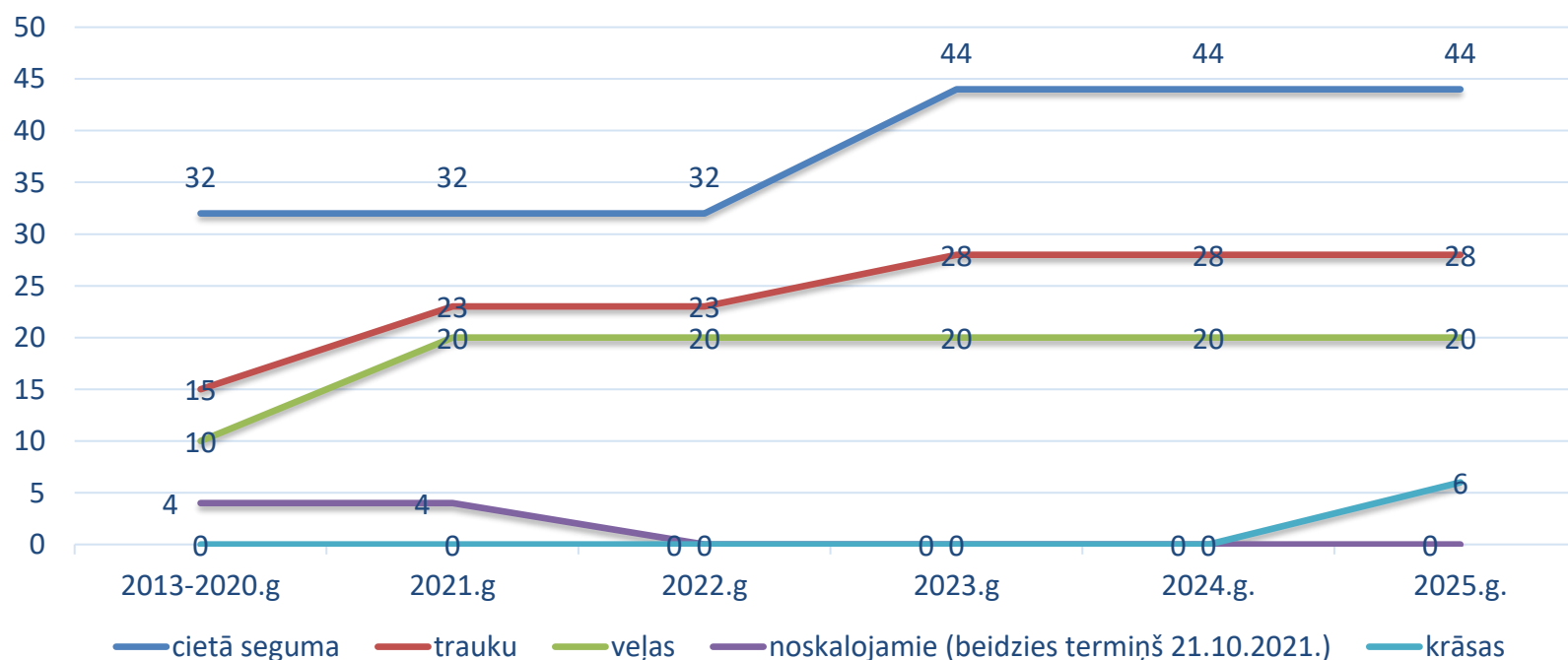
Enerģētikas un
vides aģentūra

Vēsturiskā pieredze ES ekomarkējuma piešķiršanā Latvijā

Šobrīd Latvijā piešķirtas 7 ES ekomarkējuma licences 98 produktiem 4 produktu grupā.

ES Ekomarkējuma produkti (skaits) 2013.-2025.g.

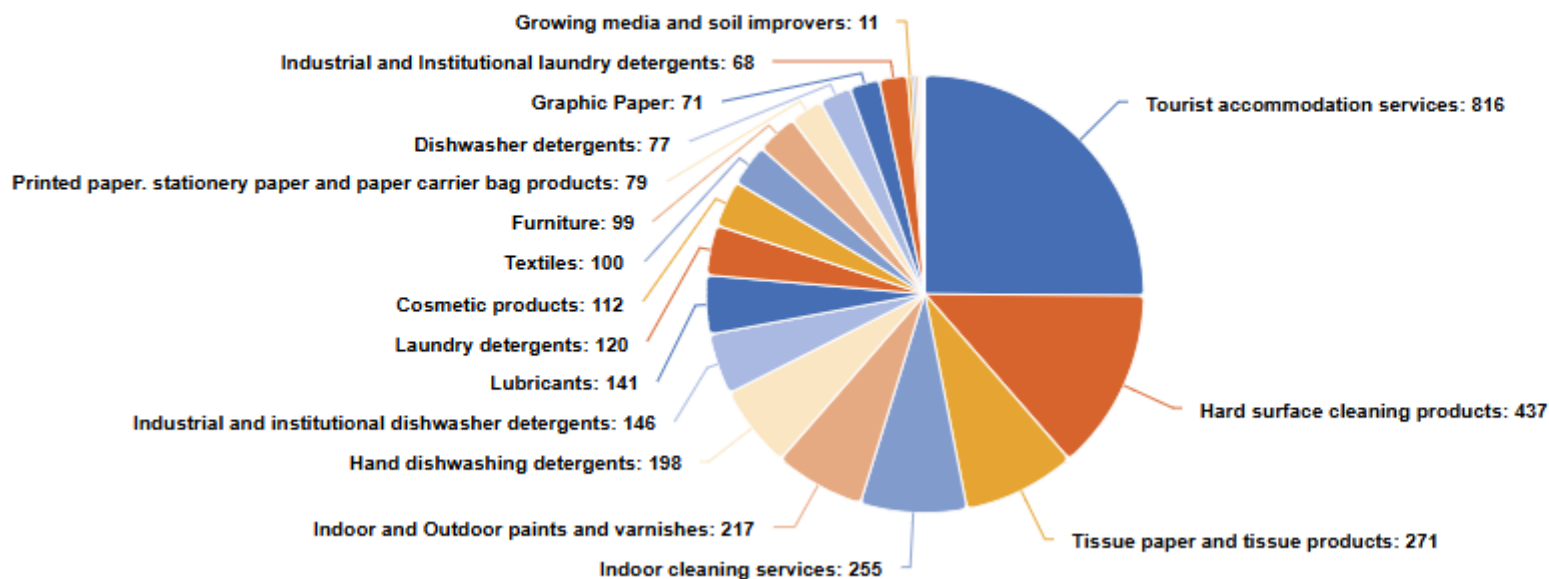
Enerģētikas un
vides aģentūra

Jaunākā ES ekomarkējuma statistika

Distribution of awarded Licences per product group

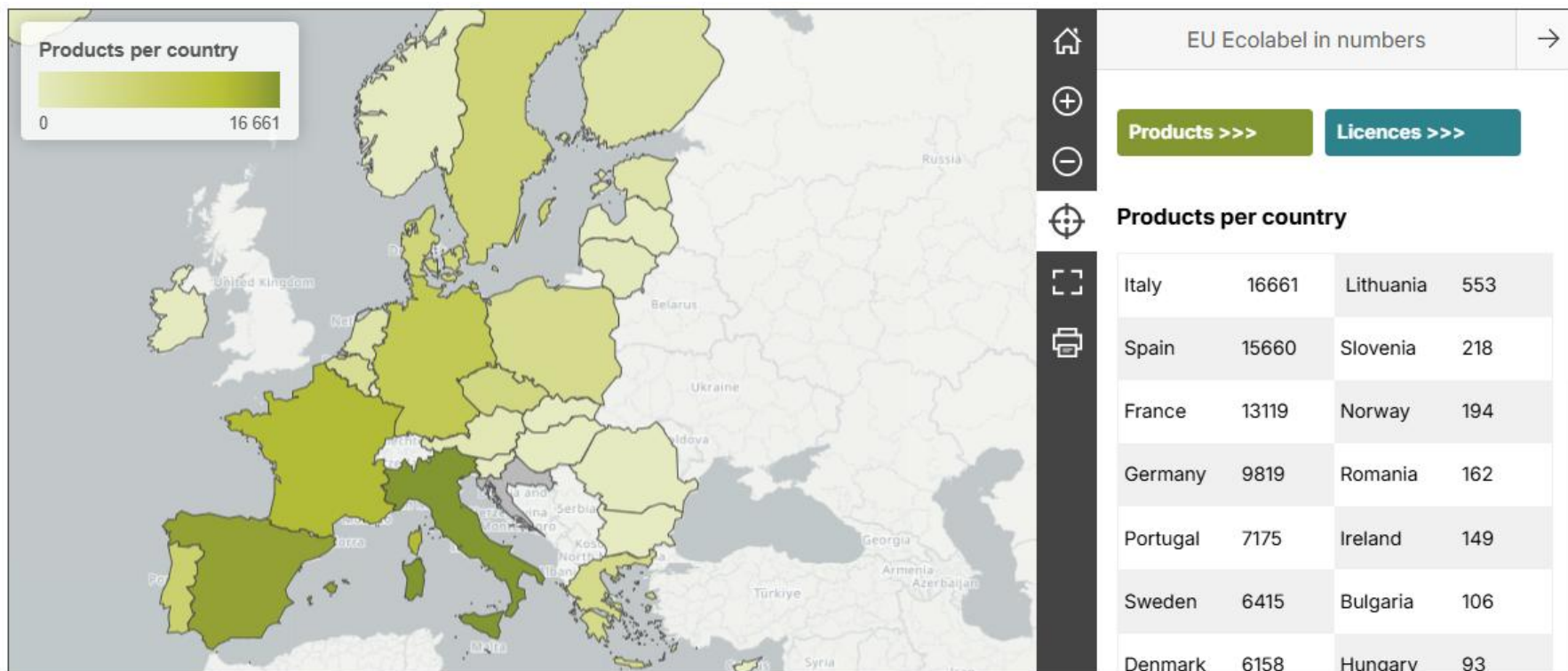
March 2025: 3 248 licences

Enerģētikas un
vides aģentūra

Jaunākā ES ekomarkējuma statistika

1. **Itālijā 16661 produkti (544 licences)**
2. **Spānijā 15660 produkti (406 licences)**
3. **Francijā 13119 produkti (509 licences)**
4. **Vācijā 9819 produkti (613 licences)**

Igaunijā 1831 produkti (21 licences)
Lietuvā 553 produkti (8 licences)

Enerģētikas un
vides aģentūra

Vides vadības un audita sistēma EMAS

*Eco-Management and
Audit Scheme*

2009. gada 25. novembrī stājas spēkā [EMAS regula \(EC\) Nr. 1221/2009](#) (EMAS Regula) – EMAS paredzēts visu jomu organizācijām, arī ārpus Eiropas Savienības.

2017. gadā Eiropas Komisija [atjauno EMAS Regulas I-III pielikumus](#) (jaunais ISO 14 001 standarts stājas spēkā 2015. gadā).

Enerģētikas un vides aģentūra pilda ES ekomarķējuma kompetentās iestādes funkcijas saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 39. pantu:

- veic pasākumus, kas nepieciešami EMAS regulas 11., 12., 13., 14. un 15. panta prasību izpildei;
- reģistrē publisko un privāto tiesību subjektus, izņemot fiziskās personas, minētajā reģistrā vai lemj par reģistrācijas atteikumu;
- reģistrācijai vides vadības un audita sistēmā nepieciešamos elementus pārbauda un apstiprina akreditēts vides verificētājs.

Enerģētikas un
vides aģentūra

Vides vadības un audita sistēma (EMAS)

Video

<https://www.facebook.com/100081531832314/videos/377301214691285/>

Buklets “*EMAS NĀKOTNE VIDE SISTĒMA*”

<https://www.eva.gov.lv/lv/media/4908/download?attachment>

Infografikas un tests

<https://www.eva.gov.lv/lv/emas-procedura>

Enerģētikas un
vides aģentūra

Vides vadības un audita sistēma (EMAS)

EMAS kopumā piešķirts **vairāk nekā 4 114 organizācijām un 15 815 objektiem** visā Eiropas Savienībā (2025.gada aprīļa dati*), iekļaujot mazumtirgotājus, atkritumu pārstrādes uzņēmumus un ražotājus, publisko pārvaldi, kā arī cita veida organizācijas un uzņēmumus atbilstoši NACE kodiem. No tiem atkritumu sektorā 653 reģistrētas organizācijas.

EMAS var reģistrēties jebkurš uzņēmums, valsts un pašvaldības iestāde neatkarīgi no tās jomas un darbinieku skaita atbilstoši NACE kodam.

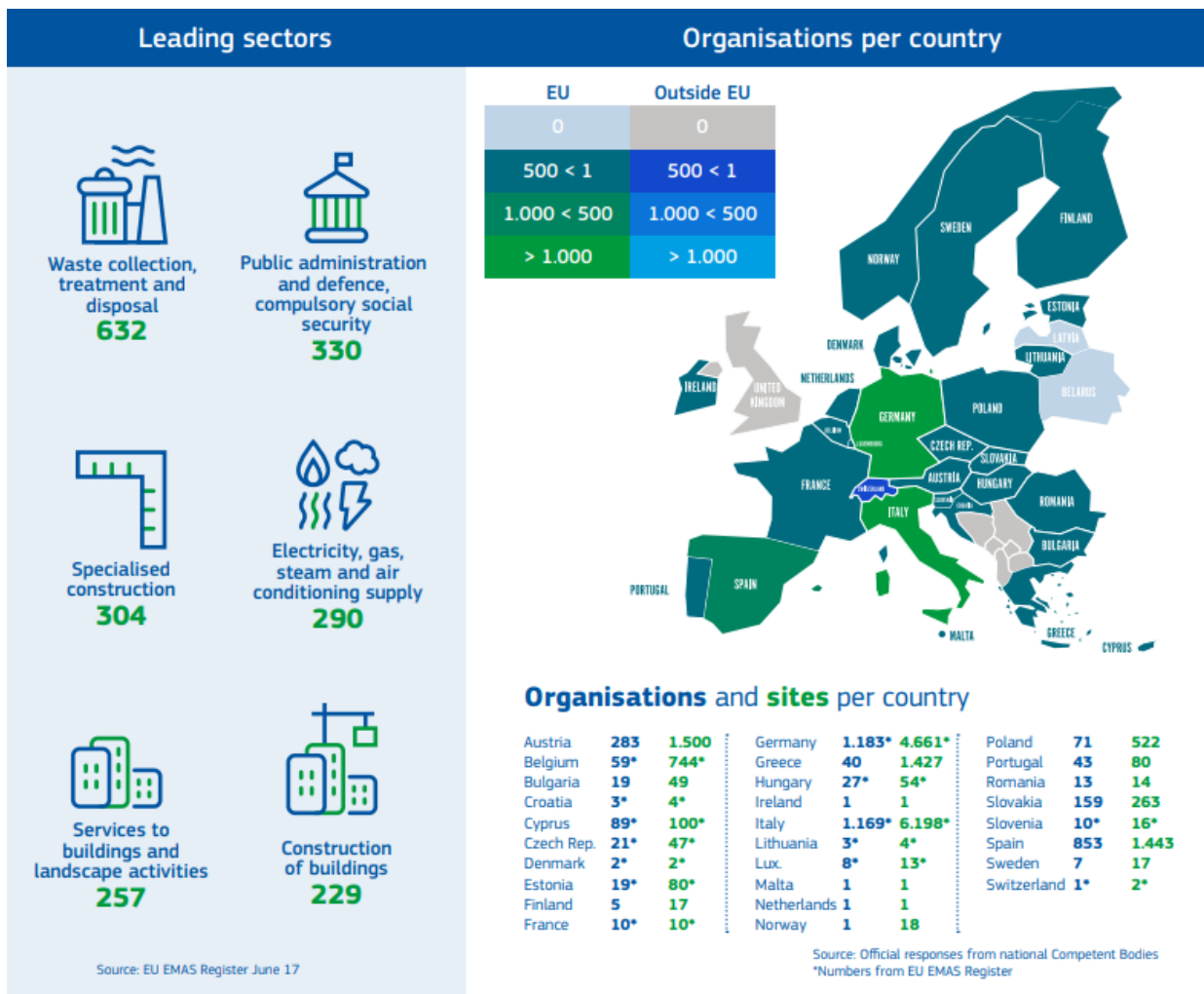
* https://green-forum.ec.europa.eu/emas_en

** <https://webgate.ec.europa.eu/emas2/public/registration/list#>

Enerģētikas un
vides aģentūra

EMAS statistika (NACE kodu tvērumš)

Enerģētikas un
vides aģentūra

Kur meklēt informāciju par ES ekomarkējumu un EMAS?

Jaunākā informācija ES ekomarkējuma jomā pieejama [EVA mājaslapā](#) un [Eiropas Savienības Ekomarkējuma oficiālajā mājaslapā](#).

- ✓ Informācija par pieteikuma dokumentiem latviešu valodā pieejama <https://www.eva.gov.lv/lv/ekomarkejuma-pieskirsanas-kartiba>
- ✓ [ES ekomarkējuma produktu katalogs](#) (ECAT)
- ✓ [ES ekomarkējuma tūrisma mītņu katalogs](#) (TAS)

Jaunākā informācija EMAS jomā pieejama [EVA mājaslapā](#) un [Eiropas Savienības EMAS oficiālajā mājaslapā](#), [EMAS publiskais reģistrs](#).

Enerģētikas un vides aģentūra

E-pasts: pasts@eva.gov.lv

Tālrunis: +371 28 368 177

[E-adrese](#)

Kontaktpersona:

Zane Auziņa

Administratīvās nodaļas vadītāja

zane.auzina@eva.gov.lv

mob.: +371 28 368 177

